

Adaptační program pro děti v dětské skupině Panorama

Tento adaptační program pro děti v Dětské skupině Panorama určuje podmínky realizace adaptačního procesu dětí před a po nástupu dětí do dětské skupiny. Adaptační proces je zaměřen zejména na postupné seznamování dítěte s prostředím DS Panorama, pravidly a normami, seznámení s pečujícími osobami, s ostatními dětmi v dětské skupině a v neposlední řadě také na postupné dočasné odlučování od rodičů, na jejichž neustálou přítomnost bylo dítě dosud zvyklé.

V rámci adaptačního procesu jsou vždy respektovány individuální dispozice každého dítěte – věková specifika dítěte, jeho psychosociální a fyzický vývoj (zralost), úroveň adaptability, biorytmus, jeho zvyky, dosavadní zkušenosti se sociálními kontakty, zájmy, hygienické návyky, dosažená úroveň sebeobsluhy atd. Důležité jsou samozřejmě také potřeby a očekávání rodičů, jejich zkušenosti, možné obavy, časové možnosti.

Naším hlavním cílem je, aby byl proces adaptace pro každé dítě co nejefektivnější a zároveň příznivě ovlivňoval jeho zdravý psychosociální vývoj.

ADAPTAČNÍ PROCES

Před nástupem dítěte do dětské skupiny Panorama

Nabídka návštěvy dětské skupiny pro zájemce o využívání služby

DS Panorama umožňuje rodičům, kteří mají zájem o umístění dítěte v dětské skupině, individuální návštěvu dětské skupiny spojenou s prohlídkou prostor a podrobným seznámením s nabídkou poskytovaných služeb. Tyto návštěvy se konají buď v běžné provozní době dětské skupiny, nebo po dohodě mimo provozní dobu. Rodičům vždy doporučujeme vzít na prohlídku s sebou i své dítě.

Úvodní informace pro rodiče přihlášených dětí před zahájením školního roku

Informace rodičům posíláme e-mailem, kde mají podrobně představen provoz dětské skupiny, jsou seznámeni se všemi důležitými dokumenty (Plán výchovy a péče, Vnitřní pravidla, Organizační řád, Adaptační program pro děti v dětské skupině, Krizový plán, Traumatologický plán atd.).

Sestavení adaptačního plánu dítěte ve spolupráci s rodiči

Ještě před zahájením docházky dítěte do dětské skupiny proběhne s rodiči úvodní rozhovor, v rámci kterého zjišťují pečující osoby informace důležité pro nastavení individuálního adaptačního plánu dítěte a poskytování péče a výchovné práce s dítětem. Zjišťujeme složení rodiny, zvyky dítěte, zkušenosti s chováním dítěte ve skupině vrstevníků, co dítě baví, z čeho má obavy, v čem je šikovné, v čem má rezervy, možné zdravotní obtíže, jeho hygienické návyky, úroveň sebeobsluhy atd. Výstupem je vyplněný dotazník pro stanovení individuálního adaptačního plánu, který respektuje věk dítěte, jeho stupeň vývoje, adaptabilitu, jeho individuální potřeby, a samozřejmě také potřeby, přístup a zkušenosti rodičů.

Příprava dítěte na docházku do dětské skupiny

Pro usnadnění zahájení docházky dítěte do DS Panorama jsme pro rodiče připravili několik užitečných tipů, které jsme shrnuli do tzv. „desatera“. Desatero pro snadnější začlenění dítěte do dětské skupiny je zároveň přílohou tohoto adaptačního programu a je rodičům posláno e-mailem s ostatními dokumenty.

- 1) Mluvte s dítětem o tom, co se v dětské skupině dělá a jaké to tam je.**
- 2) Zvykejte dítě na odloučení.**
- 3) Ved'te dítě k samostatnosti zvláště v hygieně, oblékání a jídle.**
- 4) Pokud bude dítě plakat, buďte přívětiví, ale rozhodní.**
- 5) Dejte dítěti s sebou něco důvěrného (plyšáka, hračku).**
- 6) Plňte své sliby.**
- 7) Nedávejte dítěti odměnu za to, že do dětské skupiny šlo.**
- 8) Udělejte si jasno v tom, jak prožíváte nastávající situaci vy.**
- 9) V zájmu zdraví a pohody Vašeho dítěte Vás žádáme, abyste dítě předávali a přebírali v šatně a nevstupovali do herny.**
- 10) Do dětské skupiny nevod'te prosím děti nemocné a nedoléčené.**

Po nástupu dítěte do dětské skupiny

Adaptační období trvá zpravidla 14 dnů od nástupu dítěte do dětské skupiny, ale může být i delší. Jeho délka je vždy individuální.

Postupné prodlužování doby pobytu dítěte v dětské skupině

V prvních týdnech docházky dítěte do dětské skupiny je vhodné umístit dítě do DS Panorama nejprve na dopolední docházku (pokud je dítě během dne hodně plačtivé, domluva s rodičem o umístění dítěte jen na 2 hodiny) a následně dobu pobytu dítěte prodlužovat. Dítě si tak může postupně zvykat na odloučení od rodičů, nové prostředí, kolektiv a pečující osoby. Po uvyknutí dítěte na pravidelný režim je vhodné dodržovat pravidelnost docházky v dohodnuté dny. Výjimky v docházce dělat jen opravdu ze zásadních důvodů.

Další doporučení rodičům pro usnadnění adaptačního procesu ¹

- Rozlučte se s dítětem přívětivě, ale loučení neprodlužujte.
- Povídejte si s dítětem o tom, co v dětské skupině dělalo, jaké to pro něj bylo apod.
- Zapojení dítěte do jednotlivých aktivit je dobrovolné, dítě do aktivit nenuťte.
- Pozitivně motivujte dítě, ale bez nutnosti odměny (dárku) za každý den v dětské skupině. Umožněte mu vzít si sebou např. oblíbenou hračku, která mu umožní navodit si ve skupině pocit bezpečí.
- Dodržte všechny sliby, které dítěti dáte.
- Respektujte individuální proces adaptace, mějte trpělivost. Neporovnávejte Vaše dítě s druhými dětmi. Každé dítě je jedinečné, stejně tak jeho situace.
- Aktivně spolupracujte s personálem dětské skupiny, důvěřujte jejich kompetencím

Adaptační období po nástupu dítěte do dětské skupiny má několik fází²

Období orientace

Tato fáze probíhá zpravidla v prvním týdnu docházky dítěte do dětské skupiny. Dítě se drží v ústraní, zpovzdálí sleduje dění ve třídě, sleduje denní řád, pravidla v dětské skupině, rozložení hraček a systém jejich půjčování a uklízení. Navenek může dítě působit zdrženlivě, uzavřeně, může se stranit od ostatních. Tyto projevy může mít dítě i doma po návratu z dětské skupiny.

¹ Převzato z metodického materiálu Adaptační program pro děti v dětské skupině s akcentem na věkovou a vývojovou specifika, MPSV, Praha 2019.

² Převzato z metodického materiálu Adaptační program pro děti v dětské skupině s akcentem na věkovou a vývojovou specifika, MPSV, Praha 2019

Období sebeprosazování

Následuje po období seznámení dítěte s novým prostředím, s fungováním dětské skupiny a jejími základními pravidly. Dítě získalo pocit jistoty a nyní může dítě cítit potřebu prosadit se ve vrstevnické skupině, upoutat na sebe pozornost. Začíná být společensky aktivní. Starší děti se mohou cítit ve své roli ohroženy nově příchozím dítětem, může docházet ke vzniku různých forem rozepří a konfliktů. Doma se děti mohou projevovat jako náladové, nevyrovnané, mají silnější potřebu jistoty a bezpečí.

Období zvláštních opatření

Toto období je charakteristické ustálením rozdělení sociálních rolí a pozic ve skupině, jistým zklidněním, ustáváním hádek a sporů. Nově příchozí děti se snaží získat pozornost těch dětí, které mají podle nich vedoucí postavení ve skupině. Navazují kontakty s oblíbenými dětmi, soustřeďují se na jedince, ne na skupinu, ostatní děti mohou nechávat stranou. Doma mohou děti působit unaveně, vyčerpaně.

Období ukončení adaptace

Toto období nastává zpravidla po jednom měsíci. Děti se zakotvily ve vztazích ve skupině, osvojily si určitou sociální roli, přijaly svou pozici ve skupině. Ztotožnily se s hodnotami, pravidly a normami dětské skupiny. Navázaly vztah s pečujícími osobami.

Průběžné vyhodnocování adaptačního procesu

Celý adaptační proces, který je realizován na základě adaptačního plánu, je u každého dítěte průběžně vyhodnocován pečujícími osobami po celou dobu adaptačního období. Pečující osoby průběžně informují rodiče dítěte o průběhu adaptace dítěte, konzultují s nimi pokroky dítěte, jeho chování v sociální skupině, možné překážky a obtíže atd. Navrhují možná opatření, nabízejí rodině pomoc, pokud se adaptace nedaří.

V případě potřeby je plán adaptace po dohodě s rodiči upravován. Je možné volit např. tato opatření:

- úprava času ranního nástupu dítěte do dětské skupiny Panorama
- příchod do dětské skupiny Panorama s jiným členem rodiny
- redukce počtu dnů docházky dítěte do dětské skupiny Panorama

V Praze dne 2. 1. 2024

Vypracovaly Michaela Posová a Miroslava Karlová